

КОГНІТИВНО-ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ МОВНОЇ ГРИ НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО ТА УКРАЇНОМОВНОГО ДИСКУРСІВ

Капленко А. О., студ. гр. ПР-83

Мовна гра є предметом дослідження багатьох вчених. Серед них такі імена як Кухаренко В. А., Добжинська Т., Кобякова І. К., Швачко С. О., Сніховська І. Е., Тимчук О. Т., Гридіна Т. А., Почепцов Г. Г., Ніколіна Н. А., Агеева О. А. та ін. Серед багаточисельних визначень феномену не можна визнати лише одне за доцільне, кожне авторське чи загальноприйняте визначення доповнює одне одного.

Мовна гра явище багатоаспектне та багатогранне, що вміщає у собі стилістичну, психолінгвістичну, прагматичну та естетичну природу. Серед класифікацій мовної гри варто віділити класифікацію за Кухаренко В. А., згідно з якою виділяють чотири основні типи цього явища: run, zeugma, violation of phraseological units, semantically false chains, and nonsense of non-sequence.

Серед способів творення мовної гри можна виділити наступні: експеримент над звуковою формою різних за значенням слів; з'єднання фонетичної подібності опорного слова і "оказіонального" відповідника; ефект подвійного тлумачення; зіткнення в тексті власне омонімів; обігрування багатозначних слів, надання фразеологічній одиниці прямого значення та ін.

На рівні словотворення гра слів реалізується як перероблення наявного слова, як утворення нового слова на основі двох (рідше кількох) слів і, навпаки, як утворення двох (рідше кількох) слів на основі одного за допомогою різних процесів, що описані у роботі.

З когнітивної точки зору проблема денотації мовної гри може розглядатися у світлі понять про знання, що відомі в когнітології як фрейми, котрі поділяють на статичні і динамічні, а до статичних, у свою чергу, відносять лінгвістичні, екзистенційні, прагматичні, асоціативні та філологічні.

Рівень лінгвістичної компетенції мовця зумовлює напрямок мовної гри. До лінгвістичної компетенції мовця входять такі фактори, як засвоєння значень загальноповживаних слів, формування знань про світ і мовної картини світу, здатність мотивувати вибір певної стратегії мовленнєвої поведінки, наявність свідомої установки на використання мовних одиниць відповідно до мети спілкування.

Рівень розвитку лінгвістичної компетенції визначає мовленнєву активність особистості. Саме тому лінгвістична компетенція мовця вкрай важлива для розуміння та творення мовної гри.

Явище мовної гри дає безмежний простір для реалізації творчого потенціалу мовця, для естетизації нашого мовлення, а, оскільки мова та мовлення є невід'ємною частиною нашого життя, то і для урізноманітнення та творення більш цікавого та захоплюючого буття в цілому.

Наук. кер. –Швачко С. О., д-р філол. н., професор СумДУ